

PODSTAWY EKONOMII

Dr Renata Wojciechowska

LITERATURA

OBOWIĄZKOWA:

R. Milewski, E. Kwiatkowski, *Podstawy ekonomii*, PWN, Warszawa 2018;

W. Stankiewicz, *Historia myśli ekonomicznej*, PWE, Warszawa 2000;

M. Skousen, *Narodziny współczesnej ekonomii*, Fijor, Warszawa 2012;

UZUPEŁNIAJĄCA:

K. Meredyk K., *Przedmiot i metoda nauk ekonomicznych*, Uniwersytet w Białymstoku, Białystok 2003.

R. Wojciechowska, *Ekonomia odkrycia naukowego*, SGH, Warszawa 2017;

PROBLEMY BADAWCZE:

1. Jak powstała ekonomia (jako nauka)?

2. Jakie cechy są charakterystyczne dla ekonomii (jako nauki)?

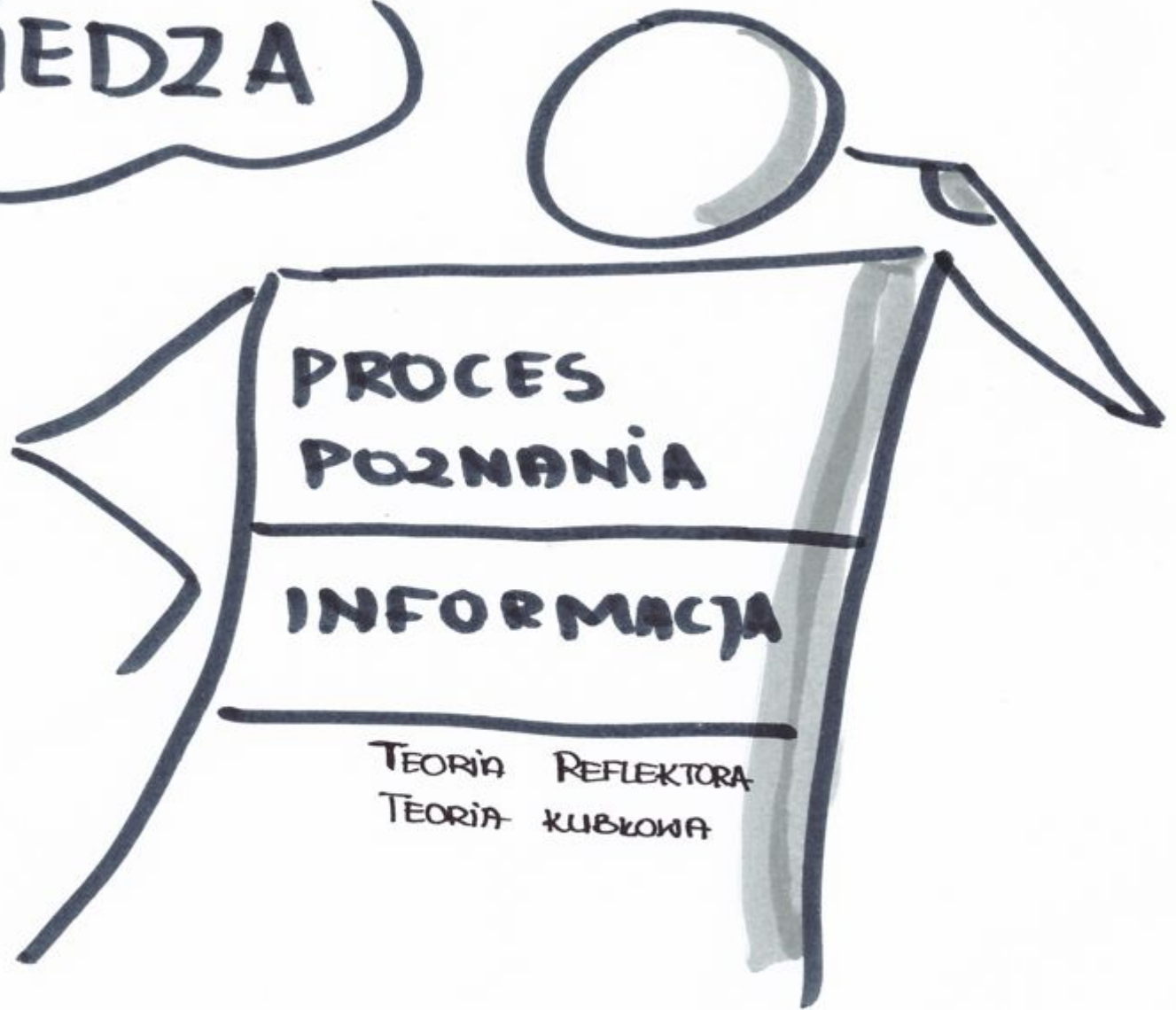
3. Jakie relacje tworzy ekonomia z innymi naukami?

JAK POWSTAŁA EKONOMIA (JAKO NAUKA)?

ANALIZA PROBLEMY OPIERA SIĘ NA ZAGADNIENIACH:

- ✓ wiedza, wiedza naukowa
- ✓ cel i funkcja nauki
- ✓ kryterium demarkacji
- ✓ cechy nauki
- ✓ proces tworzenia wiedzy naukowej (proces badawczy)

WIEDZA

MĄDROŚĆ
PRZEKONANIE

WIARA
INTUICJA

WIEDZA

?

WIEDZA

WIEDZA
NAUKOWA

KONTEKST
ODKRYCIA
UZASADNIANIA

NAUKA

PROCES
BADAWCZY

KRYTERIUM DEMARKACJI

NIE-NAUKA

?

PRAWDA

- INTERSUBIEKTYWNA
SPRAWDZALNOŚĆ
- KRYTYCYZM

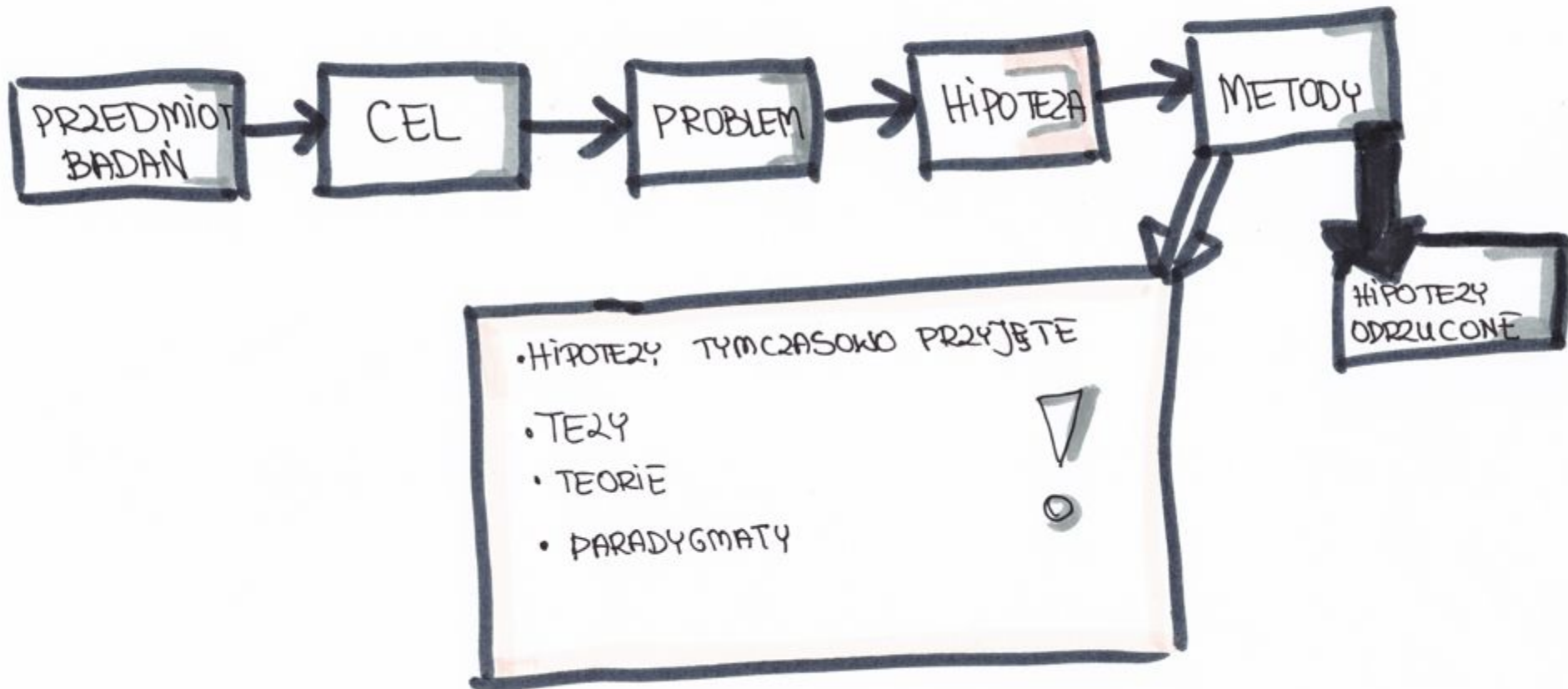
CECHY NAUKI

- OBIEKTYWNOŚĆ
- PEWNOŚĆ
- TEORETYCZNOŚĆ / PRAKTYCZNOŚĆ

WYJASNIANIE

PRZEWIDYWANIE

PROCES BADAWCZY

METODY BADAWCZE

PODSTAWOWE

GROMADZENIE LITERATURY
SELEKCJA
ANALIZA
SYNTEZA
KRITYKA
PORÓWNYWANIE

SPECJALISTYCZNE / DODATKOWE /
STOSOWANE

- TEORETYCZNE / EMPIRYCZNE
- JŁOŚCIOWE / JAKOŚCIOWE

DEDUKCYJNE / INDUKCYJNE

WERYFIKACJA / FALSZYFIKACJA

TESTOWANIE HIPOTEZ /

DOWODZENIE TEZ

JĘZYK EKONOMII

SŁOWNIK CZYNNY:

- bezrobocie, inflacja, PKB, ubóstwo, deficyt, kryzys, wykluczenie cyfrowe, NAIRU,
- histereza, koszty transakcyjne, innowacje;
- brexit, euroland, frankowicze, kryptowaluta, helicopter money;
- polisolokaty, biedaprzedsiębiorcy, patriotyzm biznesowy;

SŁOWNIK BIERNY:

- renta gruntowa, bunt przeciw rozumowi, destrukcja faktu;

CECHY JĘZYKA EKONOMII

- ❖ Modele- metafory
- ❖ Modele- karykatury
- ❖ Praktyka kontra teoria
- ❖ Wieloznaczności językowe
- ❖ Retoryka ekonomiczna

HIPOTEZY BADAWCZE

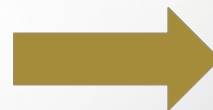
- ❖ POTWIERDZENIE SŁUSZNOŚCI/ ODRZUCENIE;
- ❖ PRZYJĘCIE TYMCZASOWE;
- ❖ TESTOWANIE LOGICZNE/EMPIRYCZNE;
- ❖ OKREŚLENIE RELACJI, ZWIĄZKÓW, ZALEŻNOŚCI;
- ❖ OKREŚLENIE ZMIANY, PRZYROSTU, SPADKU;
- ❖ OKREŚLENIE ELASTYCZNOŚCI;
- ❖ OKREŚLENIE: SIŁY, KIERUNKU, RODZAJU;

SCHEMATY BADAWCZE W EKONOMII

❖ NAUKOWA MYŚL EKONOMICZNA

❖ WIEDZA EKONOMICZNA

❖ DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

SCHEMATY BADAWCZE W EKONOMII

◆ SCHEMAT 1: EMPIRIA-TEORIA-EMPIRIA-TEORIA...

◆ SCHEMAT 2: TEORIA-EMPIRIA-TEORIA-EMPIRIA...

SCHEMAT 1

- ❖ OBSERWACJA
- ❖ INDUKCJA (UOGÓLNIENIE)
- ❖ DEDUKCJA (SCHEMAT LOGICZNY)
- ❖ TESTOWANIE LOGICZNE I EMPIRYCZNE (KRYTYKA
NAUKOWA)
- ❖ HIPOTEZY PRZYJĘTE CZASOWO/ TEZY

SCHEMAT 2

1. PRZEDMIOT BADAŃ
2. CEL BADAŃ
3. PROBLEMY BADAWCZE
4. **HIPOTEZY BADAWCZE**
5. METODY BADAWCZE (PODSTAWOWE, STOSOWANE)
6. INDUKCJA (WNIOSKOWANIE, UOGÓLNIANIE))
7. DEDUKACJA (WNIOSKOWANIE, SCHEMAT LOGICZNY)
8. TESTOWANIE LOGICZNE (KRYTYKA NAUKOWA)
9. TESTOWANIE EMPIRYCZNE (KRYTYKA NAUKOWA; WERYFIKACJA, FALSYFIKACJA)
10. **HIPOTEZY CZASOWO PRZYJĘTE/TEZY**

KONCEPCJE METODOLOGICZNE

- ✓ **MONIZM METODOLOGICZNY (K. POPPER)**
- ✓ **INDYWIDUALIZM METODOLOGICZNY (J. SCHUMPETER)**
- ✓ **ANARCHIZM METODOLOGICZNY (P. FEYERABEND)**
- ✓ **PLURALIZM METODOLOGICZNY (WSPÓŁCZESNY KIERUNEK)**

PODZIAŁ NAUK

Nauka

Dziedzina

Dyscyplina

Specjalizacja

PODZIAŁ NAUK (HISTORYCZNY)

wg Św. Tomasza z Akwinu:

- nauki formalne
- nauki empiryczne (przyrodnicze i **społeczne**)

PODZIAŁ NAUK

wg źródeł wiedzy i sposobu jej aplikacji

- nauki teoretyczne
- nauki empiryczne
- nauki teoretyczno-empiryczne
- nauki *a priori* lub *a posteriori*

wg metody badawczej

- indukcyjne
- dedukcyjne
- indukcyjno-dedukcyjne

PODZIAŁ NAUK WEDŁUG KLASYFIKACJI POLSKIEJ

- ❖ 1992-2003 (21 dziedzin, 90 dyscyplin)
- ❖ 2003-2005 (21 dziedzin, 90 dyscyplin)
- ❖ 2005-2011 (22 dziedzin, 96 dyscyplin)
- ❖ 2011-2018 (8 obszarów, 22 dziedzin, 102 dyscypliny)
- ❖ 2018- (8 dziedzin, 47 dyscyplin)

PODZIAŁ NAUK

wg OECD, NCBR, UE:

- nauki przyrodnicze
- nauki inżynierskie i techniczne
- nauki medyczne i o zdrowiu
- **nauki społeczne (ekonomia (ekonomia i biznes))**
- nauki humanistyczne

EKONOMIA JEST NAUKĄ

- ❖ SPOŁECZNA
- ❖ TEORETYCZNO-EMPIRYCZNA
- ❖ INDUKCYJNO-DEDUKCYJNA
- ❖ KOMPLEKSOWA

CECHY SZCZEGÓLNE EKONOMII

Kategoria	wyszczególnienie
działy	mikro, makro
podjęcie	obiektywne, subiektywne
podjęcie	statyczne, dynamiczne
podjęcie	zasobowe, strumieniowe
ujęcie	podażowe, popytowe
stan	równowagi, nierównowagi
język	sformalizowany, opisowy
czas	rynkowy, krótki, długi, sekularny
miar (wskaźniki)	faktyczny lub urojony, realny lub nominalny, stały lub zmienny

STRUKTURA MYŚLI EKONOMICZNEJ

✓POGLĄDY

✓NURTY

✓PRĄDY

✓SZKOŁY

✓KIERUNKI

OSOBLIWOŚCI EKONOMII

- ✓ **METODY W EKONOMII:** ANALIZA, INDUKCJA, DEDUKCJA, KRYTYKA NAUKOWA;
- ✓ **NARZĘDZIA W EKONOMII:** MODEL, GRAFICZNA ILUSTRACJA, OPIS;
- ✓ **ZAŁOŻENIA W EKONOMII:** *CETERIS PARIBUS*, STYLIZACJA FAKTÓW („as if”), „opowiadanie bajek”, „skrzynka z narzędziami”;

OSOBLIWOŚCI EKONOMII

- ✓ Język: wieloznaczności, zapożyczenia, definicje, zakresy pojęć;
- ✓ Język: sformalizowany, opisowy;
- ✓ Pojęcia: abstrakcyjne, o rozmytej treści;
- ✓ Dane: historyczne, statystyczne;
- ✓ Pozycja naukowa wśród innych nauk;
- ✓ Podejście do wyników badań naukowych i ich wykorzystania;

RELACJE EKONOMII Z INNYMI NAUKAMI

ANALIZA PROBLEMY OPIERA SIĘ NA ZAGADNIENIACH:

- ✓ formalizm kontra eklektyzm
- ✓ imperializm kontra kooperacja
- ✓ interdyscyplinarność, transdyscyplinarność, multidyscyplinarność
- ✓ subdyscypliny ekonomiczne

SUBDYSCYPLINY

- ✓ SOCJOLOGIA EKONOMICZNA
- ✓ PSYCHOLOGIA EKONOMICZNA
- ✓ EKONOMIA EKSPERYMENTALNA
- ✓ EKONOMIA BEHAWIORALNA
- ✓ EKONOFIZYKA
- ✓ NUROEKONOMIA
- ✓ EKONOMIA MATEMATYCZNA